

IN MEMORIAM

PROF. GRAŽINA MINIOTAITĖ 1948–2013

2013 m. birželį mirė Gražina Miniotaitė, Lietuvos karo akademijos, paskutiniaisiais metais ir Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto profesorė, ilgametė Lietuvos kultūros tyrimų instituto vyriausioji mokslo darbuotoja.

Per savo ilgą ir įvairią akademinę karjerą profesorė nebijojo keistis, ieškoti ir žengti į naujas sritis. Tad vieniems atmintyje liko jos šiuolaikinės politinės ir moralės filosofijos darbai, nuo kurių ji pradėjo savo akademinę karjerą, kai 1971 m., baigusi Maskvos Michailo Lomonosovo valstybinio universiteto Filosofijos fakultetą į jį sugrįžo ir 1977 m. apgynė filosofijos mokslų daktaro disertaciją apie tuometinę amerikiečių moralės filosofiją.

Kitiems turėjo įstrigti Gražinos Miniotaitės neprievartinio pasipriešinimo studijos ir praktinė veikla pirmaisiais nepriklausomybės metais, kai ji 1991–1995 m. vadovavo visuomeninei organizacijai „Neprievartinio veiksmo centras“. Monografija „Neprievartinė rezistencija Lietuvoje: taikaus išsilaisvinimo istorija“ buvo išleista kinų (1996 m.) ir anglų (2002 m.) kalbomis. Prie šių tyrimų profesorė grįžo ir paskutiniaisiais metais. Berašoma knyga taip ir liks neparašyta.

Dar kitiems profesorė neišvengiamai siejasi su Lietuvos tarptautinių santykių disciplinos radimusi ir stiprėjimu. Būtent Gražinos

Miniotaitės dėka Lietuvoje atsirado ir išpopuliarėjo konstruktyvistiniai, o paskui ir postmodernistiniai tyrimai. Jos darbai paskatino mąstyti apie Lietuvos tapatybės ir jos užsienio bei saugumo politikos ryšį, kolektyvinio tapatumo iššūkius. Gražina Miniotaitė buvo ir viena sugrėsminimo teorijos skleidėjų ir taikytojų Lietuvoje. Šiais savo darbais ji geriausiai buvo žinoma ir tarptautinėje akademinėje erdvėje. Ilgametė Kopenhagos taikos tyrimų instituto bendradarbė Gražina Miniotaitė buvo bene labiausiai iš Lietuvių užsienio politikos tyrėjų „įsitinklinusi“ Europos tarptautinių santykių mokslininkų bendruomenėje, aktyviai dalyvaudavo tarptautinėse konferencijose, projektuose ir stažuotėse. Iš paskutinės, Vašingtone, buvo grįžusi tik gegužę.

Visi, kas turėjo progos bent trumpai pabendrauti su Gražina Miniotaite, neabejotinai prisimins ją kaip ypač korektišką, draugišką, konstruktyvią kolegę, reiklią ir įdomią dėstytoją ir žmogų, kurios namai buvo atviri kiekvienam, norėjusiam ilgų ir turiningų pokalbių.

Parengė

Dovilė Jakniūnaitė

Prof. Gražinos Miniotaitės svarbiausių darbų bibliografija

Baltijos valstybių užsienio ir saugumo politikos europeizacijos tendencijos, *Lietuvos metinė strateginė apžvalga*, 2010/11, p. 127–142.

Europeanization tendencies of the foreign and security policy in the Baltic States, *Lithuanian annual strategic review*, 2010/11, p. 101–119.

Pilietinė gynyba: teorijos ir realybė : [pokalbis su Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos profesore dr. Gražina Miniotaite / kalbėjosi Juozas Pocius], *Karys*, 2010, Nr. 9, p. 44–47.

Teisingumas prieš teisėtumą: pilietinio nepaklusnumo teorija ir liberalizmo filosofija, *Logos*, Nr. 57 (2008), p. 67–74.

The construction of the model of the army in Lithuania's political discourse, *Lithuanian annual strategic review*, 2008, p. 183–202.

Kariuomenės modelio konstravimas Lietuvos politiniame diskurse, *Lietuvos metinė strateginė apžvalga*, 2008, p. 197–214.

Lithuania's evolving security and defence policy : 'Not only consumer, but also contributor'?, *New security issues in Northern Europe: The Nordic and Baltic States and the ESDP* / ed. Clive Archer. – London: Routledge, 2008, p. 155–173.

Lietuvos užsienio ir saugumo / gynybos politika (1990–2007): naujojo tapatumo paieškos: habilitacijos procedūrai teikiamų mokslo darbų apžvalga : socialiniai mokslai, politikos mokslai (02 S); Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, Kultūros, filosofijos ir meno institutas. – Vilnius: [s.n.], 2007.

„Europos normatyvinė galia“ ir Lietuvos užsienio politika, *Politologija*, 2006, Nr. 3, p. 3–19.

Lietuvos saugumo ir gynybos politika: raida ir perspektyvos, *Lietuvos metinė strateginė apžvalga*, 2006, p. 161–174.

New dimensions of European security; The ESDP and the Baltic Sea region / General Jonas Žemaitis Military Academy of Lithuania. Political Science Department; managing editor : Gražina Miniotaitė. – Vilnius: Lithuanian Military Academy, 2006.

Moralinės tolerancijos samprata: I. Kanto praktinėje filosofijoje, *Logos*, Nr. 48 (2006), p. 6–13.

Lithuanian's evolving security and defence policy: problems and prospects, *Lithuanian annual strategic review*, 2006, p. 177–192.

Emmanuelio Levino atsakomybės etika ir tarptautinė politika, *Logos*, Nr. 40 (2005), p. 107–116.

Search for identity in modern foreign policy of Lithuania: between the Northern and Eastern dimensions?, *Lithuanian annual strategic review*, 2004, p. 69–84.

Tapatybės paieškos šiuolaikinėje Lietuvos užsienio politikoje: tarp šiaurės ir rytų dimensijų / Gražina Miniotaitė, *Lietuvos metinė strateginė apžvalga* [elektroninis išteklius], 2004, p. 83–98.

Pilietinis pasipriešinimas Lietuvos saugumo ir gynybos sistemoje: raida ir perspektyvos, *Lietuvos metinė strateginė apžvalga*, 2003, p. 195–209.

Civilian resistance in the security and defense system of Lithuania: history and prospects, *Lithuanian annual strategic review*, 2003, p. 223–238.

Convergent geography and divergent identities: a decade of transformation in the Baltic states, *Cambridge review of international affairs*, 2003, vol. 16, iss. 2, p. 209–222.

(Po)etikos: kaip galima šiuolaikinė etika : [straipsnių rinkinys] / Lietuvos filosofijos ir sociologijos institutas. – Vilnius, 2002. – 111, [1] p.

Feminizmas ir tarptautinių santykių teorija, *Seminarai / Atviros visuomenės kolegija*, 2001. – 2002, p. 133–147. UDK 396.

Feminizmo iššūkiai tarptautinių santykių teorijai, *Logos*, 2002, Nr. 30, p. 82–95. UDK 396.

The Baltic states: in search of security and identity. – Kopenhavn: Copenhagen Peace Research Institution, 2001.

Lietuvos saugumo politika ir identitetas šiuolaikinių saugumo studijų požiūriu / Gražina Miniotaitė, Dovilė Jakniūnaitė – Santr. angl. – Bibliogr. Išnašose, *Politologija*. – ISSN 1392-1681. – 2001, Nr. 3, p. 21–43. UDK 327

Reflektivistinių studijų svarba tarptautinių santykių dėstyme, *Teaching international relations after cold war*. – Vilnius: Naujasis lankas, 2000, p. 196–199.

The Security Policy of Lithuania and the „Integration Dilemma“, Lithuanian Institute of Philosophy and Sociology. – Vilnius, 1999.

Reliatyvizmas ir tolerancija, Lietuvos filosofijos ir sociologijos institutas, Lietuvos etinės kultūros draugija „Ethos“. – Vilnius: Lietuvos filosofijos ir sociologijos institutas, 1997.

Nonviolence and tolerance in changing Eastern and Central Europe / The Baltic Institute and the Lithuanian Institute of

Philosophy and Sociology; edited by L. Astra, G. Miniotaitė; translated by Algirdas Degutis. – Vilnius: Logos, 1996.

Nonviolent resistance in Lithuania: a story of peaceful liberation. – Cambridge: The Albert Einstein Institution, 1995. – 174 p.

Tarptautinės konferencijos „Neprievarta ir tolerancija kintančioje Rytų ir Vidurio Europoje“ pranešimai ir tezės / sudarytoja G. Miniotaitė. – Vilnius, 1995. – 142, [1] p. – ISBN 9986-523-08-7.

Lituania: la storia della liberazione nonviolenta. – 1995. – 48 p. – (I quaderni della difesa popolare nonviolenta; 29).

Tarptautinė konferencija „Neprievarta ir tolerancija kintančioje Rytų ir Vidurio Europoje“ [Vilnius], *Filosofija, sociologija.* – ISSN 0235-7186. – 1995, Nr. 3, p. 91–92. UDK 17.

Tarptautinė konferencija „Neprievarta ir tolerancija kintančioje Rytų ir Vidurio Europoje“ [Vilnius], *Filosofija, sociologija.* – ISSN 0235-7186. – 1995, Nr. 3, p. 91–92. UDK 17.

Neprievartinis pasipriešinimas Lietuvoje rusinimo politikai (1862–1905), *Filosofija, sociologija.* – ISSN 0235-7186. – 1994, Nr. 3, p. 28–36. UDK 947.45.05.

Pilietinė gynyba: prielaidos ir perspektyvos, *Lietuvos nacionalinis saugumas: teorija ir realijos / sud. V. Bagdonavičius.* – Vilnius: Filosofijos, sociologijos ir teisės institutas, 1994, p. 98–104.

Tiesos jėga prieš prievartą, *Trečioji ir ketvirtoji religijos, filosofijos ir bažnytinio meno studijų savaitės: 1991–1992: straipsnių rinkinys / Alfredas Guščius, Dalia Marija Stančienė.* – Vilnius: „Lumen“ fondo leidykla, 1994. – P. 40–51.

Neprievarta po Gandžio / [atsakingoji redaktorė Gražina Miniotaitė]. [Vilnius: Neprievartos centras, 1992].

Etikos įvadas, *Etikos etiudai – 10. Pagarba ir pakanta.* – Vilnius: Mintis, 1987. – P. 178–184.

Etinis reliatyvizmas ir tolerancija, *Etikos etiudai – 10. Pagarba ir pakanta.* – Vilnius: Mintis, 1987. – P. 85–99.

Nauja pažintis su Vakarų moralės filosofija // *Etikos etiudai – 10. Pagarba ir pakanta.* – Vilnius: Mintis, 1987. – P. 161–166.

Intuityvizmo etika, *Etikos etiudai – 6. Dorovinės vertybės.* – Vilnius: Mintis, 1982. P. 147–164.

Utilitarizmo etika, *Etikos etiudai – 5. Kultūra, dorovė, asmenybė.* – 1981. P. 117–138.

Filosofijos kandidatinio minimumo metodinė priemonė : (ne filosofijos specialybių aspirantams ir mokslo darbuotojams) : paskaitų tematika, seminarų planai ir literatūra / Lietuvos TSR Mokslų akademija. Filosofijos katedra ; ats. redaktorė J. Skersytė ; parengė G. Miniotaitė ... [et al.]. Vilnius : [s.n.], 1977.

Sudarė

Vytautas Peciukonis